

Türk - Türkmen İş Konseyi

TÜRKİYE – TÜRKMENİSTAN

TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİ – Mart 2012

Türkmenistan, 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanan bir Orta Asya Türk Cumhuriyetidir. Resmi para birimi Manat'tır. Türkmenistan, BM, İKÖ, BDT gibi uluslararası kuruluşlara üyedir.

Devlet Başkanlığı, Başbakanlık ve en yüksek yürütme organı olan Halk Maslahatı'nın Başkanlığını da aynı zamanda yürüten Saparmurat Niyazov'un (Türkmenbaşı) 21 Aralık 2006 tarihindeki vefatından sonra bu görevleri 11 Ocak 2007 seçimlerinden sonra Gurbanguli Berdimuhammedov yürütmektedir.

Büyük doğalgaz ve petrol yataklarına sahip olan Türkmenistan'da enerji kaynakları ülkenin en önemli gelir kalemini oluşturmaktadır. Ülke topraklarında tarıma elverişli alanlarda dünyanın en kaliteli pamukları yetiştirilmektedir. Türkmenistan dünyanın en önemli pamuk üreticilerindedir. Türk firmaları, bu potansiyeli iyi değerlendirmiş ve Türkmenistan'da tekstil endüstrisinin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde büyük rol oynamışlardır.

Gurbanguli Berdimuhammedov, yüzde 89 oranında oy alarak Devlet Başkanı seçilmiştir. Yeni Başkan ile yeni bir dönem başlamıştır. Türkmen Lider ülkesinde demokrasiyi geliştirmek için gayret göstermekte olup bunun yanında ekonomik reformalarda ağırlık vermektedir. Yeni lider ayrıca Türkmenbaşı'nın dünya siyasetindeki 'tarafsızlık' tercihini de çevre ülkeler ile işbirliğini arttırmak şeklinde yenilemiş ve vizyon kazandırmıştır. Türkmenistan artık uluslararası ilişkilerde çok daha aktif siyaset güden, dışa açılma politikasıyla bölgesel bir güç olma arzusunda olan bir ülkedir. Çin ile imzalanan yeni doğalgaz projesi bilindiği üzere 2010 yılından itibaren çalışmaya başlamıştır. Tam kapasite kullanıldığında yıllık 30 akabinde 60 milyar m³ doğalgazı Çin'e taşıyacaktır. Bunun yanında, Nabucco ve Türkmenistan Afganistan Pakistan ve Hindistan boru hattı için çok yoğun bir diplomasi çalışmasında bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Türkmenistan ile ilişkilerin Berdimuhammedov döneminde çok daha ilerletilmesi, uzun dönemli projelerin uygulanmaya başlaması için adımlar atılması,

Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ekonomik ilişkilerde dış ticareti arttırıcı etki yaratması beklenebilir. Yeni Devlet Başkanı ve yeni dönem aynı zamanda yeni olanaklar ve fırsatlar anlamına da gelmektedir. Türk firmaları için büyük fırsatlar sunun Berdimuhammedov, Türkiye ile ilişkilere büyük önem vermekte ve mümkün olduğunca ihalelerin öncelikle konusunda uzman, kaliteli, güvenilir zamanında projelerini sonuçlandıran Türk firmalarına verilmesi konusunda gayret göstermektedir. Fakat son zamanlarda bazı firmalarımızın projelerini vaktinde bitirememesi şirketlerimizi olumsuz etkilemiş ve ihaleler geri alınmıştır. Bu tür olumsuzlukların giderilmesi için firmalarımız daha dikkatli olması gerekmektedir, imzalanan kontratların iyi analiz edilmesi ve firmaların sermayeleri yeterli düzeyde olması gerekmektedir.

Türkmenistan'ın ekonomik kalkınması çok hızlı gelişmekte ve söz konusu pazara yeni yabancı firmalar girmektedir. Bilindiği üzere, enerji sektörü Türkmenistan'ın en fazla önem gösterdiği sektörlerin başında gelmektedir. Bu nedenle yeni doğal kaynakların aranması ve çıkarılması için büyük yatırımlara ihtiyaç duymaktadır. Türkiye bu alanda uluslararası şirketlere sahip olmadığı için mevzu bahsi geçen sektörde söz sahibi olamamaktadır. Türkiye ve gelecek dönem Türkmenistan stratejimiz için oldukça olumsuz bir durumdur. Türkmenistan'da müteahhitlik sektörü yakın gelecekte optimum seviyesine ulaşacak olması ve yeni yatırım alanlarının enerji, bilgi-bilişim, telekomünikasyon, organik tarım gibi katma değeri yüksek sektörlerle kayacak olması müteahhitlik firmalarımızı olumsuz etkileyebilir.

Türk şirketleri Türkmenistan'daki değişimi iyi analiz etmek durumundalardır. 2000-2010 dönemini kapsayan Sovyet tarzı bir "Sosyal ve Ekonomik Dönüşüm Stratejisi" uygulamakta olan Türkmenistan, 2003 yılında bu stratejiye 2020 yılına kadar olan dönemi de içine alan yeni bir uzun vadeli kalkınma programını eklemiştir. Bu stratejiye göre ithal ikamesine dayalı ve yukarıda anılan sektörler için yüksek üretim hedeflerinin konulduğu bir plan benimsenmiştir.

TÜRKMENİSTAN'LA İLGİLİ TEMEL BİLGİLER	
BAŞKENTİ	Aşkabat
RESMİ DİL	Türkmençe / (Rusça yaygın olarak kullanılmaktadır)
BAĞIMSIZLIK TARİHİ	27 Ekim 1991
DEVLET BAŞKANI	Gurbanguli Berdimuhamedov (14 Şubat 2007'den beri)
DİN	Müslüman % 90, Ortodoks %5, Diğer %5
YÜZÖLÇÜMÜ	488.100 km ²
NÜFUS	5,18 milyon (2011 tahmini)
ETNİK YAPI (%)	Türkmen %85, Özbek %5, Rus %4, Diğer %6
ÜYESİ OLDUĞU BAŞLICA ULUSLARARASI KURULUŞLAR	BM, AGİT, CIS, EBRD, ECO, IBRD, IFC, ILO, IMF, ISO

- Ekonomik yapısı, doğalgaz, petrol ürünleri, pamuk ve tekstil sanayi, gıda ve hafif sanayi üzerine şekillendirilmiştir. 4. büyük gaz rezervlerine sahiptir. Yolaten sahası toplu halde dünyanın en büyük rezervidir.
- Orta Asya'da Özbekistan'dan sonra ikinci önemli pamuk üreticisidir. Dünyanın en kaliteli pamuklarını Türkmenistan üretmektedir.
- Dünya sıralamasında 14'üncü büyük pamuk üreticisidir. 2011 yılında üretim 1 milyon tonu geçmiş 2012 yıl sonu hedefi 1.2 milyon tondur.

TÜRKMENİSTAN'LA İLGİLİ TEMEL BİLGİLER VE MAKRO VERİLER 2011	
GSYİH-	17 Milyar dolar
KİŞİ BAŞINA GSYİH	6700 dolar (2010 Satın Alma Paritesine Göre)
GSYİH BÜYÜME HIZI	% 7
İHRACAT – DUNYA SIRALAMASI	10,5 milyar dolar
İTHALAT – DUNYA SIRALAMASI	8 milyar dolar
PARA BİRİMİ	Manat : 1 Dolar = 2 Manat 85 Tenge (2,85 TMM) Sabit Kur Rejimi
GSMH'NİN SEKTÖREL DAĞILIMI	Tarım % 12, Sanayi % 54, Hizmetler % 34
DOĞAL KAYNAKLAR	Doğalgaz, petrol, sülfür, tuz
BAŞLICA SANAYİ DALLARI	Doğalgaz, kimya sanayi, tekstil, gıda sanayi
BAŞLICA TARIMSAL ÜRETİM	Pamuk, hububat, büyük ve küçükbaş hayvan

TÜRKMENİSTAN'IN DIŞ TİCARETİNDE BAŞLICA ÜRÜN VE ÜLKELER

Başlıca İhraç Ürünleri/Ürün Grubu(%) :	Petrol, doğalgaz ve madencilik ürünleri (%81), Tarım ürünleri (%10), Sanayi ürünleri (%7).
Başlıca İthal Ürünleri/Ürün Grubu (%) :	Sanayi ürünleri (%77), Tarım ürünleri (%12), Petrol, doğalgaz ve madencilik ürünleri (%2).
İhracatında Başlıca Ülkeler :	:Ukrayna – (Rusya) (%51), İran (%19), Türkiye (%10) Azerbaycan (%5), Diğer (%20).
İthalatında Başlıca Ülkeler :	: Türkiye (%17), ÇHC (%17), Rusya (%16), Ukrayna (%9), İran (%7), BAE (%5), Diğer (%39).

Türkmenistan Son Dönem Ekonomik Gelişmeler

- Türkmenistan, BDT ülkeleri içinde Rusya'dan sonra 7,94 trilyon m³ mevcut ispatlanmış rezervi ile en önemli doğal gaz üreticisidir. Ülkenin ispatlanmış petrol rezervi ise 600 milyon ton'dur.
- Türkmenistan, özellikle Çin Halk Cumhuriyeti ile gerçekleştirdiği doğalgaz satış anlaşması sonrası Çin Kalkınma Bankası'ndan temin ettiği yaklaşık **10 Milyar ABD Dolarlık** uzun vadeli kredi çerçevesinde doğalgaz sektöründe yeni tesislerin kurulmasına hız vermiştir. 2009 yılının Aralık ayında **Türkmenistan-Çin Doğalgaz Boru Hattı açılmıştır**. Rusya Federasyonu'na olan bağımlılığın azaltılması ve satış noktalarının çeşitlendirilmesi çerçevesinde **Türkmenistan-İran doğalgaz boru hattının kapasitesi 2010 yılının Ocak ayında artırılmıştır**.

Türkmenistan-Çin doğal gaz boru hattı ile Çin'e 2010 yılında 6 milyar, **2011 yılında 17 milyar, 2012 yılında 22 milyar, 2013 yılında 33 milyar, 2014 yılında 37 milyar ve 2015 yılından itibaren ise yılda 40 milyar metreküp doğal gaz satılması öngörülmektedir**. Son yapılan anlaşma çerçevesinde kapasite 65 milyar metreküp çıkarılmıştır.

- Çin'e ve Rusya'ya 2010 yılında doğalgaz ihracatının başlaması ve İran'a ihraç edilen doğalgaz miktarının artırılmasıyla birlikte kalkınmakta olan enerji sektörüne yapılan yatırımlar, Türkmenistan'ın ekonomisinin gelişmesini sağlamıştır. 2012 yılında Türkmenistan'ın % 10 oranında büyümesi öngörülmektedir.
- **Özellikle doğalgaz satış noktalarının çeşitlenmesi ile birlikte ülke gelirlerinde önümüzdeki dönemde artış olması beklenmektedir. Bu gelir artışı, ülkede yatırımların hızlanmasına yol açacaktır. Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhammedov, 2011 yılında 7 Milyar ABD Dolarlık 120 kapsamlı projenin hayata geçirileceğini belirtmiştir.**

Bu kapsamda, tüm şehirlerde konut, okul, alışveriş merkezi, hastane, kamu idari binaları, şehir su ve kanalizasyon sisteminin yenilenmesi, şehirlerarası yolların uluslararası standartlarda inşası, otoyol köprülerinin yapımı, havaalanlarının yenilenmesi, yeni üretim tesislerinin kurulması gibi pek çok yatırım hayata geçirilmeye başlanmıştır. Ayrıca, Avaza Milli Turizm Bölgesinde yeni otellerin kurulmasına devam edilmektedir. Bununla birlikte, Hazar Denizinde gemi sektörünün gelişmesi, yeni tersane kurulması, Türkmenbaşı limanının yenilenmesi de ayrı projeler olarak devam etmektedir. Halen bir şantiye görünümünde olan ülkenin, önümüzdeki yıllarda da pek çok yatırımla hızlı bir kalkınma dönemi içerisinde olacağı anlaşılmaktadır.

- Mevcut hatların yanısıra, Türkmenistan'ı Afganistan üzerinden Pakistan ve Hint Okyanusu'na bağlayacak olan TAP Boru Hattı Projesi gündemdedir. 1600 km. uzunluğunda ve 33 milyar m³ kapasiteli olması planlanan bu hat ile Türkmen gazı Uzak Doğu pazarlarına da ulaşabilecektir.

- Nabucco Projesi:

Ortadoğu ve Hazar Bölgesi doğal gaz rezervlerini Avrupa pazarlarına bağlamayı öngören Türkiye-Bulgaristan-Romanya-Macaristan-Avusturya Doğal Gaz Boru Hattı (Nabucco) çerçevesinde, güzergah üzerindeki ülkelerin gaz ihtiyacının karşılanması amacıyla, Azerbaycan Şah Deniz, Türkmenistan ve diğer Trans-Hazar kaynakları ile İran gazının taşınması öngörülmektedir.

Söz konusu hat üzerinden uzun vadede Irak ve Suriye üzerinden Mısır gaz kaynağı başta olmak üzere diğer çevreleyen kaynaklardan da gaz taşınması planlanmakta olup, ileriki yıllarda Avusturya'nın Avrupa'da önemli bir doğal gaz dağıtım noktası olma özelliğinden de faydalanılarak diğer ülkelerin gaz taleplerindeki gelişmelere göre Batı Avrupa'ya ulaşılması amaçlanmaktadır. Boru hattının yaklaşık uzunluğunun 3.300 km, kapasitesinin ise 25,5-31 milyar m³/yıl olması ve 2013 yılında ilk kapasite ile devreye girmesi planlanmaktadır.

Nabucco Doğalgaz Boru Hattı Projesi Hükümetlerarası Anlaşması 13 Temmuz 2009'da Ankara'da imzalanmıştır.

TÜRKMENİSTAN HAKKINDA ÖNEMLİ BİLGİLER

Türkmenistan'a giriş için öncelikle davetiye alınması gerekmekte olup, bunun fiyatı 35-50 USD arasında değişmekte ve artı 10 USD kırtasiye masrafı bulunmaktadır. Bu davetiye bir defaya mahsus olup, daha sonraki devamlı niteliğindeki girişlerde gerekmemektedir.

- Davetiye istinaden vize verilmekte olup, 6 aylık vize bedeli 275 USD olarak tahsil edilmektedir.
- Bununla birlikte, 6 aylık Çalışma izni ödemesi de bulunmakta ve bunun bedeli 150 USD.
- Türkmenistan'da 2012 yılı için asgari ücret 400 Manat (yaklaşık 140 USD)
- Türkmenistan'da ödenen maaş üzerinden %10 gelir vergisi ödenmekte olup, asgari ücretin gelir vergisi 40 manat olacaktır.
- Ayrıca, 2 manat (yaklaşık 70 cent) şehir güzelleştirme vergisi de tahsil edilmektedir.
- Toplam ücret üzerinden (400 +40+2=442 manat üzerinden) %20 Sosyal vergi ödemesi de bulunmaktadır.
- Buna göre, toplam i 530,2 manat (186 USD) olmaktadır.(Asgari)
- Türkmenistan'da özellikle tehlikeli işlerde çalışacak işçiler için zorunlu sigorta bulunmakta olup, bir işçi için yıllık en az 100 manat (35 USD) olacaktır.
- Sağlık sigortası isteme bağlı.
- KDV oranı 1%5 olarak hesaplanmaktadır.
- Kurumlar vergisi %20 olarak hesaplanmaktadır.
- İthalatçının kamu kurumu, Türkmen şirketi, yabancı şirket veya proje ile alakalı olmasına göre gümrük vergi oranları değişmektedir.

EKONOMİK İLİŞKİLERİMİZİN GENEL DURUMU

Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ticari ilişkiler, özellikle müteahhitlik alanında 2008 yılında rekor seviyelere ulaşan taahhütlerle birlikte hızlı bir artış ivmesi kazanmış, 2009 yılında ise ticaret hacmimiz 1.2 milyar dolar seviyesine ulaşarak 2012 yılında hedef 2 milyar dolar olmuştur. İnşaat alanında büyük oranda Türk menşeli malzemelerin kullanılması, Türkiye'den yapılan ihracatı artırmıştır. Bununla birlikte, piyasada Türk mallarının kalitesi nedeniyle artan talebe bağlı olarak giyim ve gıda sektöründe mal hareketleri de artmıştır. Ayrıca, bavul ticareti olarak adlandırılan yolcu beraberliği ticaretinde de büyük bir yoğunluk gözlemlenmektedir.

TÜRKMENİSTAN'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

Türkmenistan, yatırım ortamının henüz yeterince gelişmemiş olmasına rağmen Türk doğrudan yatırımlarının Orta Asya'da en fazla gittiği ülkelerin başında gelmektedir. Türk firmaları, Türkmenistan'a genellikle "joint venture" kurarak girmektedirler. Ülkede özelleştirmenin yaygın uygulanmamış olması nedeniyle yerel ortaklar genellikle bir kamu kuruluşu olmaktadır.

Türkmenistan'da gerçekleştirilen Türk sermayeli yatırımlar üçüncü ülkelerle birlikte yaklaşık olarak 1,5 milyar dolar tutarındadır. Türk firmaları, özellikle inşaat ve tekstil alanında büyük projelere imza atmışlar, kurdukları modern tekstil tesisleri ile tekstil sanayinin temelini oluşturmuşlardır. Son dönemde Türkmenistan'da Türk firmaları tarafından enerji, inşaat malzemeleri imalatı, tarım teknolojileri, bankacılık, sağlık sektörü, kağıt sanayisi ve gıda sektöründe de yatırımlar gerçekleştirilmektedir.

Resmi rakamlara göre (Türkmen Kaynakları) Türkmenistan'da kayıtlı 600'ün üzerinde Türk sermayeli firma olmasına rağmen tam anlamıyla faal olan firmaların sayısının daha az olduğu ifade edilmektedir. Ülkemizin makina ve teçhizat, inşaat malzemeleri, gıda maddeleri, motorlu taşıtlar, tarım ve tohumculuk ve kimyasal ürünler, bilişim ve telekomünikasyon alanı Türkmenistan için önemli bir tedarikçi konumda olduğu görülmektedir. Türkmenistan'a yapılan ihracattaki artış ve Türkmenistan ile kültürel ve siyasi ilişkilerin yoğunluğu dikkate alındığında, ihracatçılarımız pazara giriş imkânları bakımından diğer ülkelere nazaran avantajlı bir konumdadır.

Türkmenistan'da faal tekstil firmalarımız arasında Çalık Holding, Cotam, Engin Kale grubu gösterilebilir. Tekstil alanındaki diğer önemli Türk yatırımları arasında Nebo, Linkway İplik gösterilebilir. Tekstil dışında Türkmenistan'da kağıt üretimi, gıda gübre, çimento, inşaat ve enerji alanlarında da faaliyet gösteren Türk firmaları çalışmalarını devam ettirmektedirler.

Türk yatırımları, Türkmenistan'ın ihracat potansiyelinin artmasına önemli katkıda bulunmuştur. Özellikle tekstil yatırımları sayesinde daha önceleri pamuğun tamamını ihraç eden Türkmenistan, Orta Asya'nın tekstil ve hazır giyim merkezine dönüşmüştür. Bu sektörde üretilen ürünler Rusya gibi geleneksel pazarların yanında ABD, Japonya, İsveç, Almanya, Hollanda gibi gelişmiş ülke pazarlarına da ihraç edilmeye başlanmıştır.

Türk girişimciler Türkmenistan'da Türk Eximbank kredisi ve pamuk ile geri ödeme şeklinde finansman yoluyla büyük projeler üstlenmiştir. Ancak, mevcut pamuk rekoltesinin üzerinde pamuk tahsisi suretiyle bir çok projenin verilmesi geçmişte zaman zaman ödemelerde sıkıntı yaratmıştır.

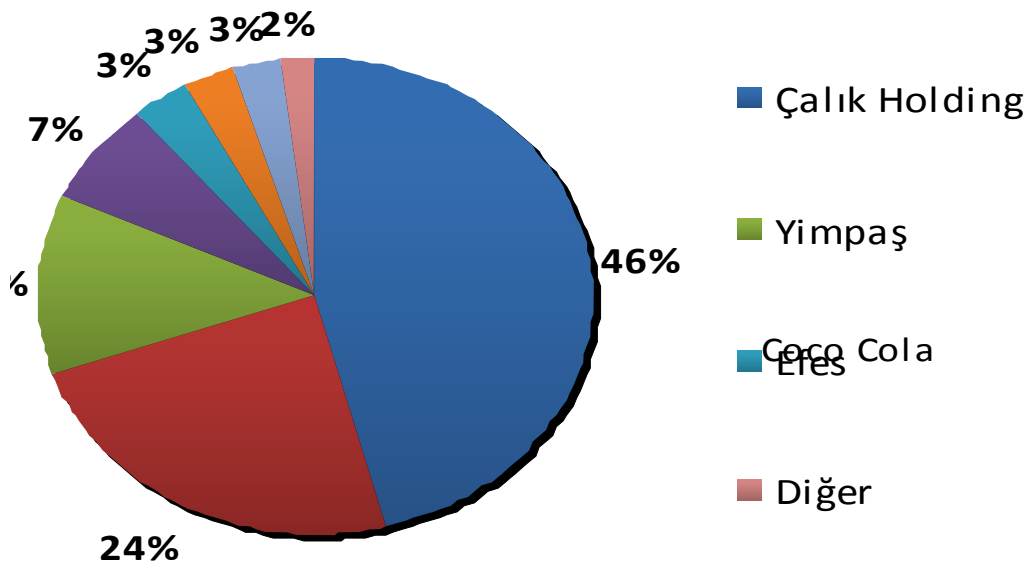
1998'de Aşgabat'da faaliyete geçmiş olan "Turkmenistan Coca Cola Bottlers" firmasında Anadolu Grubu, yüzde 60 hisseye sahiptir (yüzde 20 Türkmenistan Devleti'nin). Yılda 23 milyon ton üretimi olan şirket ülke genelinde faaliyet gösteren 52 perakendeci ile ürünlerini halka ulaştırmaktadır. Gelecek dönemde söz konusu firma yatırımlarını artırmayı planlamaktadır.

Ziraat Bankası'nın bir iştiraki olan "Türk – Türkmen Joint Commerce Bank", Türkmenistan'da faaliyet gösteren ilk yabancı sermayeli bankalardan birisidir.

Ekonomi Bakanlığından alınan bilgiler çerçevesinde ülkemizde ise resmi kayıtlara göre 10,9 milyon TL tutarında Türkmenistan sermayeli 64 adet firma faaliyet göstermektedir.

Türkiye ve Türkmenistan arasında 2 Mayıs 1992 tarihinde imzalanan Mutabakat Zaptı çerçevesinde, Türk Eximbank tarafından Turkmenvesheconombank'a 134,76 milyon dolarlık kredi açılmış olup geri ödemeler tamamlanmıştır. Türk müteahhit ve ihracatçıların bu ülkede gerçekleştireceği projeler Türk Eximbank'ın Yıllık Program limitleri dahilinde değerlendirilmektedir. 2008 yılında Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası Programı kapsamında Türkmenistan'a yönelik 2,73 milyon dolar sevkiyat sigorta teminatı altına alınmıştır. Bu ülkeye yapılacak ihracatın sigorta programları ile desteklenmesine önümüzdeki dönemde de devam edileceği bildirilmiştir.

Türkmenistan'daki Türk Şirketlerinin Doğrudan Yatırımları (%)

Kaynak: Türk – Türkmen İş Konseyi 2010

TAMAMLANAN BAZI PROJELER

FİRMA ADI	PROJE ADI
ÇALIK HOLDİNG	AŞKABAT TEKSTİL FABRİKASI
ÇALIK HOLDİNG	"GAP TÜRKMEN" TEKSTİL KOMPLEKSİ
KOTAM (Muammer Ağım)	PAMUK İŞLEME, İPLİK VE TRİKOTAJ FABRİKASI
ÇALIK HOLDİNG	PAMUK İPLİK FABRİKASI
NORSEL INT'L	HALAÇ İPLİK FABRİKASI
NORSEL	BAHERDEN PAMUK İPLİK FABRİKASI
NORSEL	ABADAN TEKSTİL FABRİKASI
TÜRKMEN TÜRK DIŞ TİCARET	DONDURMA FABRİKASI
ERKU	TİCARET MERKEZİ
YİMPAŞ	TİCARET MERKEZİ
EMPERYAL ŞTİ.	CENTRAL HOSPITAL (HASTAHANE)
ÇALIK HOLDİNG	TÜRKMENBAŞI İPEK FABRİKASI
EFES	COCA-COLA ÜRETİM FABRİKASI
EKPAR	MAKARNA FABRİKASI
NORSEL	KIPÇAK TEKSTİL FABRİKASI
KALKAN DIŞ TİCARET	AYAKKABI FABRİKASI
ÇALIK HOLDİNG	AŞKABAT PAMUK İPLİK FABRİKASI
ÇALIK HOLDİNG	SERDAR PAMUK İPLİK FABRİKASI
NORSEL	BAHERDEN DOKMA FABRİKA

TÜRKMENİSTAN'DA TÜRK MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

Türkmenistan, Türk müteahhitlik firmaları için Orta Asya'daki en büyük pazardır. Bugüne kadar, bu ülkede Türk firmaları yaklaşık 25 milyar dolarlık 1000'e yakın projeye imza atmıştır. Otoyol, elektrik santrali, doğalgaz çevrim santrali, asfalt tesisi, köprü, çimento fabrikası, havalimanı ve konut inşaatları gibi, 99 adet proje üstlenilmiş ve 3,2 milyar dolarlık yatırım yapılmıştır. Aynı şekilde, 2008 yılında 5,3 milyar dolarlık 97 adet proje üstlenerek rekor kırmıştır. 2010 yılında 4.2 milyar dolarlık müteahhitlik işi alınmıştır. Türkmenistan hükümetinin altyapı yatırımlarına verdiği önem, ülkenin yeniden imarı Türk müteahhitleri için önemli iş imkânları yaratmaktadır.

FİRMA ADI	PROJE ADI	PROJE BEDELİ (\$)	SÖZLEŞME TARİHİ
KOZA GARANTİ	ELEKTRİK SANTRALİ	368.000.000	2007
LOTUS ENERJİ	DOĞALGAZ ÇEVİRİM SANTRALİ	342.000.000	2008
LOTUS PROJE	ASFALT TESİSİ	310.000.000	2007
NET YAPI VE TİCARET	90 ADET KÖPRÜ İNŞAATI	287.500.000	2008
NET YAPI VE TİCARET	90 ADET KÖPRÜ	287.500.000	2008
POLİMEKS	ÇİMENTO FABRİKASI	270.000.000	2008
ÇALIK ENERJİ	DOĞALGAZ ÇEVİRİM SANTRALİ	220.000.000	2008
POLİMEKS	TELEVİZYON KULESİ	214.000.000	2008
POLİMEKS	SU KANALİZASYON İŞİ	190.000.000	2008
POLİMEKS	HAVAALANI İNŞAATI	180.000.000	2008

Kaynak: T.C.Aşkabat Ticaret Müşavirliği

Türkiye 1972'den Bu Yana 93 ülkede 200 milyar dolardan fazla iş üstlendi. Son 20 yılda ise sadece Türkmenistan'da 30 Milyar dolarlık iş alındı. Yurtdışında müteahhitlerimiz 1972'den 2011 yılının 9. ayı itibariyle 93 ülkede 202,2 milyar dolar değerinde 6 bin 282 proje üstlenilmişler bunun son 20 yılında yani Türkmenistan'ın bağımsızlığını kazandığı 1992 yılı baz alındığında ise 30 milyar doların Türkmenistan'da alınması Türkmenistan pazarının ülkemiz için ne kadar önemli olduğunu göstermeye yeter de artar. Son 20 yılı hesaba katmamıza rağmen 30 milyar dolar ile söz konusu projelerin %15'ni Türkmenistan oluşturmaktadır

2012 3. Çeyrek Verileri Değerlendirildiğinde Bölgesel Olarak

“Bağımsız Devletler Topluluğu 6,9 milyar dolar (yüzde 44,8), Ortadoğu 4,8 milyar dolar (yüzde 31), Asya 1,2 milyar dolar, (yüzde 7,7), Afrika 1,1 milyar dolar (yüzde 7,3) Amerika 1 milyar dolar (yüzde yüzde 7) diğer Ülkeler de 358 milyon dolar (yüzde 2,3). Bu bağlamda Türkmenistan Avrasya coğrafyasında Rusya'yı da geride bırakarak bir numara olmuştur.

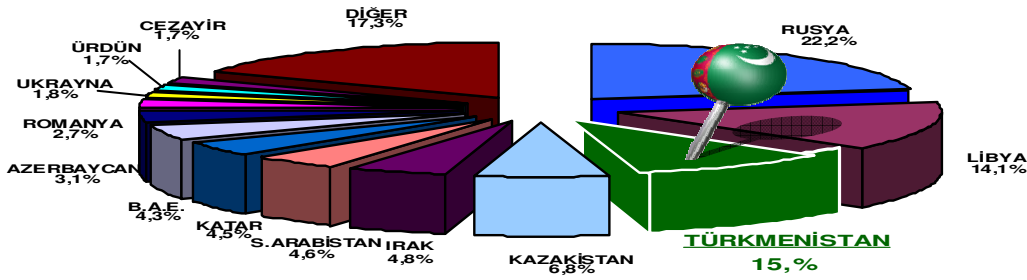
Türkmenistan Üstlenilen Projelerde Birinci Sırada

Türkmenistan Devlet Başkanı Sayın Gurbanguli Berdimuhamedov'ın yeniden Devlet Başkanı olarak seçilmesinden sonra ilk uluslararası inşaat işlerini Türk şirketlerine vermesi, yeni dönemde, Türkmenistan-Türkiye ilişkilerinin artarak devam edeceğinin sinyali olarak yorumlanmıştı. T.C Aşkabat Ticaret Baş müşavirimizin sitemize verdiği bilgiye göre, Türkmenistan, Türkmen Liderinin ilk yurt dışı ziyareti olarak yaptığı Türkiye ziyaretinden beri geçen 1,5 aylık dönemde, Türk şirketlerine 16 adet yeni iş verildi. Bu dönemde yeni iş alan şirketlerin arasında Gap İnşaat, Net Yapı, Sedaş, Efor İnşaat ve Eser Taahhüt gibi Türk şirketleri de bulunmaktadır. Enerji nakli, tekstil fabrikaları, hayvan çiftlikleri, şifa merkezleri, acil yardım merkezleri, hastaneler, okul, konut, yol inşaat ve restorasyon gibi önemli projeleri üstlenen Türk şirketler Türkmen Liderinin, Şubat 2012 tarihinde yeniden Başkanlık görevine seçilmesinden beri geçen dönemde ise, Türk şirketlerine toplam 1 milyar 60 milyon ABD doları değerinde 22 adet Projeler

verilmiştir. Yılın ilk 3 ayında % 10,4 büyüme ile dünyanın en hızlı büyüyen ülkelerin arasında ilk sıralarda yer alan Türkmenistan'da günümüzde toplam değeri 32 milyar ABD doları olan 1500'den fazla inşaat projesi yürütülmektedir. Günümüz itibariyle yurt dışına süresi geçmiş herhangi bir borcu olmayan hızla yükselen enerji ülkesi olan Türkmenistan'da bu yıl milyarlarca dolar inşaat yatırımı yapılması beklenmektedir. Yılın ilk 3 ayında % 13,4 büyüyen Türkmen inşaat pazarı, başta Türk şirketleri olmak üzere yabancı inşaat şirketleri için önemli bir iş imkânı sağlamaktadır.

1972 – 2011 Yılları Arasında Ülkelere Göre Alınan İşlerin Yüzdesele Dağılımı

Kaynak: TMB, 2009

Kaynak: TMB 2010

TÜRK FİRMALARININ TAMAMLADIKLARI BAŞLICA PROJELER:

Saparmurat Türkmenbaşı Enternasyonal Havaalanı, Laing Havaalanı, Ulusal Müze, Cumhurbaşkanlığı Sarayı, Türkmenbaşı Olimpik Stadyumu, Aşgabat Kobetdag Stadyumu, Ulusal Arşivler Binası, Türkmenbaşı rafinerisinin yenilenmesi, Aşgabat ve Türkmenbaşı şehirlerinde çeşitli oteller, sosyal ve idari tesisler.

TÜRK MÜTEAHHİTLİK FİRMALARININ ÜSTLENDİKLERİ PROJELERİN AVRASYA ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI

2010 yılında üstlenilen projelerin bölgesel dağılımı; BDT %39,3 (8 milyar Dolar), Ortadoğu %33 (6,7 milyar Dolar), Afrika %19 (3,9 milyar Dolar), Diğer Ülkeler %8,5'dir (1,7 milyar Dolar).

ÜLKELERE GÖRE DAĞILIM (1972-2010)		
Ülkeler	Toplam Proje (Dolar)	Pay (%)
Rusya	33.803.836	18,1%
Libya	26.421.574	14,2%
Türkmenistan	25.574.352	14,0%
Kazakistan	13.096.033	7,0%
Irak	10.463.049	5,6%
S.Arabistan	8.625.571.	4,6%
Katar	7.339.274.	3,9%
BAE	7.330.242.	3,9%
TOPLAM	187.306.87 8.153	

1972-2010 yılları arasında müteahhitlik firmalarımızca yurt dışında üstlenilen projelerin ülkelere göre dağılımında, Rusya Federasyonu % 18,1'lik oranı ile lider konumdadır. Rusya'yı Libya (% 14,2), Türkmenistan (% 14), Kazakistan (% 7,0), Irak (%5,6), S. Arabistan (%4,6), Katar (%3,9), Birleşik Arap Emirlikleri (% 3,9), Romanya (%3,3), Cezayir (%2,8) izlemiştir. Söz konusu veriler Türk Müteahhitlerinin iş yaptığı komşu ve çevre ülkelerde büyük bir itibarının olduğunu göstermektedir.

ÜLKELERE GÖRE DAĞILIM (2010)		
Ülkeler	Toplam Proje Bedeli (Dolar)	Pay (%)
Türkmenistan	4.252.048.273	21,0%
Libya	2.458.889.259	12,1%
Irak	2.191.887.977	10,8%
Rusya Federasyonu	1.694.476.675	8,4%
İran	1.111.767.635	5,5%
Umman	979.245.366	4,8%
Gürcistan	939.634.462	4,6%
Katar	882.944.593	4,4%
Fas	745.010.740	3,7%
Azerbaycan	666.300.853	3,3%
Diğer Ülkeler	4.353.988.652	21,5%
TOPLAM	20.276.194.485	

2010 yılında müteahhitlik firmalarımızca yurt dışında üstlenilen projelerin ülkelere göre dağılımında, Türkmenistan % 21'lik oranı ile birinci sıraya yükselmiştir. İkinci sırada yine Libya (% 12,1) bulunmaktadır. Irak (% 10,8) sıralamada üçüncü sıraya yükselmiş, Rusya Federasyonu (%8,4) ise dördüncü sıraya gerilemiştir.

2009 yılında Avrasya bölgesinde yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere alınan 121 projenin %52'si Türkmenistan'da gerçekleştirilmiş olup, toplam proje değeri de aynı paralelliği göstererek 4.348 milyar doların 2.512 milyar dolarlık kısmını oluşturmaktadır.

AVAZA MİLLİ TURİZM BÖLGESİ

2007 yılında inşasına başlanan Avaza Milli Turizm Bölgesi, Türkmenistan'ın Hazar Denizi kıyısında yer alan Türkmenbaşı şehrinde yer almaktadır. 3 ayrı aşamadan oluşan Avaza projesine göre, tesisler 750 hektarlık geniş bir alanda kurulmaktadır. Proje kapsamında modern otellerin yanı sıra sağlık merkezleri, spor tesisleri, villalar, pansiyonlar, iş merkezleri, çocuk dinlenme kampları, dinlenme tesisleri ve kültürel merkezler kurulmaktadır. Türkmenistan hükümeti şu ana kadar 1 milyar doların üzerinde yatırım yapılan projenin ilk etabının 2011 yılında tamamlanacağı ve yatırımların 4 milyar doları aşacağı düşünülmektedir. 2020 yılından tamamlanması hedeflenen 3 aşamalı projenin toplam maliyeti 7 milyar doları bulması planlanmaktadır. Bölgede 60 modern otelin kurulması hedefleniyor. Ayrıca bölgenin ulaşım, iletişim ve altyapısı da yeniden kurulmaktadır. Türk – Türkmen İş Konseyi, Türkmenistan ekonomisinin gelişiminin ve Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin ülkemizin dış ekonomik politikasında büyük bir öneme haiz olduğu kanısındadır. Bu çerçevede, Türkmenistan'daki yabancı yatırım mevzuatının geliştirilmesi konusunda aşağıdaki hususların önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu hususlar, Türk özel sektör temsilcilerinin görüş, öneri ve beklentilerini yansıtmaları amacıyla işadamları ile istişare edilerek ve Turizm Yatırımcıları Derneği gibi sektörel kuruluşların görüşleri alınarak derlenmiştir.

Türk yatırımcıları açısından, yatırımcıya sağlanması gereken en önemli yatırım imkanları ve ilgili düzenlemeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Mevcut vize ve çalışma izni rejiminin Türk yatırımcısı ve işçisini gözetecek nitelikte olması;
- Kar transferi garantisini;

- İşler bir uluslararası bankacılık sisteminin olması. Yabancı paraya çevirme ve transfer imkanları;
- Arazi tahsisi ve teşvikleri: Yatırım yapılan arazide belli süreli vergi muafiyeti;
- İthal hammadde ve malzemelerde vergi muafiyeti veya indirimi;
- Yabancı işçi çalıştırma izni hususunda esneklik;
- Denetim ve standartların sadeleştirilmesi. Bürokratik karışıklıklara meydan verilmemesi. Tüm bürokratik işlem ve kuralların önceden öngörülebilir ve açık nitelikte olması sağlanarak gizli yaptırımlar ve ücretlendirmelerden kaçınılması;
- Uluslararası uçuşlara açık ve uluslararası standartlarda havaalanı imkanı sağlanması.

Yatırım teşvikleri konusunda gelişmiş bir uluslararası rekabetin var olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle Körfez ülkeleri olmak üzere, Doğu Avrupa ülkeleri ve hatta Suriye gibi Türkiye'nin bazı komşu ülkeleri yatırım teşvikleri konusunda önemli fırsatlar sunmaktadır. Türkmenistan'ın Avaza bölgesi projesi önemli bir proje olmakla birlikte, Türkmenistan'ın bu projede Hazar denizine kıyısı olan diğer ülkelerle rekabet etmek durumunda olduğu değerlendirilmektedir. (Gelecek dönemde İran'ı da hesaba katmakta fayda vardır) Türkmenistan'ın turizm konusunda yetişmiş kalifiye işgücünün olmaması da uzun dönemde Türkmenistan'ın Avaza Projesi için büyük bir handikap oluşturmaktadır.

TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ TARAFINDAN SAĞLANAN BAZI İMTİYAZLAR

Hükümetin Avaza projelerin hayata geçirilmesi için bazı imtiyazlar sağlayacağını belirtmiştir.

Yabancı yatırımcılara serbest döviz bozdurmalarına ilişkin kolaylıklar;

- Kazananılan paranın şirket hesaplarına aktarılması konusunda sağlanacak kolaylıklar;
- Vergi imtiyazları;
- Turistik bölgenin inşaatı için yurtdışından getirilen tüm mallar, gümrük vergilerinden, borsa ve tescil harcından, sertifika, lisans harcından ve arsa kira ödemesinden muaf tutulması;

AVAZA BÖLGESİNDE FAALİYET GÖSTEREN KURULUŞLAR İÇİN VERGİ İNDİRLERİ VE DİĞER TEŞVİKLER

1. “Avaza” turistik bölgesinde faaliyet gösteren kuruluşlar için özel yasal rejim uygulanmaktadır ve vergi indirimleri sağlanmaktadır.
2. Turistik bölge içinde faaliyet gösteren kuruluşlar için vergi avantajları Türkmenistan Vergi Kanunu’na göre düzenlemektedir. Bu teşvikler emlak vergisi, gelir vergisi ve katma değer (налога на добавленную стоимость) vergisinden muaf tutmaktadır.
3. Turistik bölge içinde inşaat ve tesislerin çalışmasını yapan kuruluşlar, yatırımcılar ve projelerin kaydı, kayıt ücreti ödenmeden gerçekleştirilmektedir.
4. Turizm bölgesinde faaliyet gösteren kuruluşlar aşağıdaki yükümlülüklerden muaftır: konsolosluk ve kayıt ödemeleri; bölge için kullanılacak inşaat malzemelerin gümrük vergileri; sözleşme kayıtları için borsa ödemeleri; lisans ödemeleri; faaliyet süreci içinde kullanılacak olan arsa ve arazi için kira ödemeler, ve Türkmenistan Devlet Tarım Kalkınma Fonu için kardan yapılan kesintiler.
5. Turizm bölgesinde faaliyet gösteren yatırımcı ve diğer kişilerin Türkmenistan’a ithal edilen ekipman ve malzemelerin sertifikasyonu için ödenmesi gereken ücretler alınmayacaktır.
6. Yabancı yatırımcılara, vergi ödemelerinden sonra kalan döviz kazançlarının yurt dışına transferi garanti edilmektedir.
7. Toptan ve perakende ticaret ve hizmetlerinde ödemeler şu şekilde yapılmaktadır: Türkmenistan’da ikamet eden kişiler ve kuruluşlarla Türkmen para birimi manat ile ödeme yapılmaktadır, diğer kişiler ve kuruluşlarla Türkmenistan Merkez Bankası tarafından belirlenen o günkü kura göre döviz ile ödeme yapılmaktadır.

AVAZA TURİZM BÖLGESİ İÇİNDE YER ALMAK İSTEYEN YATIRIMCILARIN BİLMESİ GEREKEN ÖNEMLİ HUSUSLAR

1. “Avaza”, Hazar Denizi’nin doğu kıyısında açıkça tanımlanmış sınırlar içinde, kendine özel yasal, vergisel düzenlemeler ve özel gümrük rejimlerine tabii bir bölgedir.
2. Turistik bölgenin yönetimi Türkmenistan Turizm ve Spor Devlet Komitesi ve Türkmenbaşı Hakimliği (Valilik) tarafından gerçekleştirilmektedir.
3. Turistik bölgenin inşaatı ağırlıklı olarak yabancı sermaye çekerek gerçekleştirilmektedir.
4. Yatırımcı yatırımcıların projelere katılımı konusunda Devlet Komitesine bağlı Komisyon karar vermektedir
5. Komisyon tarafından onaylanan projeler “Avaza” bölgesinin girişimcisi olarak kabul edilmektedir.

6. Turizm bölgesinde girişimci olarak kabul edilenler: Türkmenistan'ın tüzel ve gerçek kişileri, yabancı yatırımcılar, kimin projeleri Komisyon tarafından onaylanmış ve Devlet Komitesi ile sözleşme imzalamış olanlardır.
7. Girişimci statüsüne kabul etmek, ya da reddetmek, anlaşmanın yapılması ve iptali ve diğer hususlar Yönetmelik doğrultusunda Devlet Komitesi tarafından gerçekleştirilmektedir.
8. Bölgede faaliyet gösteren girişimciler Türkmenistan kanunlarına uymak zorundadırlar.
9. Girişimcilerin hakları, görevleri ve sorumlulukları Devlet Komitesi ile düzenlenen anlaşmada belirlenmektedir.
10. Anlaşma tarihinin dolması ile birlikte, girişimci bölgede herhangi faaliyette bulunma hakkını da sona ermektedir.
11. Turizm bölgesinde temel altyapının (kara yolu bağlantıları, kanalizasyon, gaz, elektrik, su tesisatı vb) rehabilitasyonu Türkmenistan mevzuatına göre ilgili bakanlıklar, kurumlar ve yatırımcıların sermaye katılımı ile anlaşma çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.
12. Turizm bölgesinde girişimcilerin yanı sıra, anlaşmada belirtilmiş olması koşulu ile, herhangi bir örgütsel kuruluş oluşturabilirler ve istediği alanda faaliyet gösterebilirler.
13. Turizm bölgesinde arazi, arsa kullanımı ve kiralanması, 40 yıldan fazla olmaması koşulu ile, Türkmenistan "Toprak Kanunu" çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.
14. Turizm bölgesinde imar, proje, inşaat ve diğer faaliyetler çevre koruma şartlarına uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi zorunludur.
15. Anlaşma ile belirlenen yatırım masraflarının karşılanma süresi sona erdiğinde ve karların transferi gerçekleştirildiğinde, bölgede yapılan bütün projeler ücretsiz şekilde Türkmenistan'ın mülkiyetine devredilmektedir.
16. Sorumlu bir şekilde anlaşma şartlarını yerine getiren girişimciler anlaşma süresini uzatma hakkına öncelikli olarak sahiptir. Bu sözleşme koşulları Türkmenistan mevzuatına uygun olarak tarafların anlaşması ile değiştirilmiş olabilir.

AVAZA'DA GİRİŞİMCİ OLABİLMEK İÇİN GEREKEN BELGELER

1. Tüzel, ya da gerçek kişi, Türkmenistan Devlet Komitesine başvuruda bulunmalı ve başvuru formun yanında ilgili proje, mali ve teknik öneriler ve gerekçeleri belirtmelidir.
2. Başvuru için zorunlu şartlar: firmanın tescili, mali yapısı ve iş alanında deneyimidir.

3. Yabancı firmanın meşrutiyyetini teyit eden belge, noter tarafından onaylı Ticaret Sicil kayıt belgesidir.
4. Yabancı firmanın finansal yeterliliğini teyit eden belgeler, referanslar, banka mektupları.
5. Yabancı firmanın bütün evrakları bulunduğu ülkenin Türkmenistan Büyükelçiliğinde ya da Türkmenistan Dış Ekonomik İlişkiler Bakanlığı'nda onaylanmalıdır.
6. Devlet Komisyonu tarafından evrakların ve teklifin incelenmesi, kararın alınması en geç 30 gün içinde yapılacaktır.
7. Komisyon tarafından onaylanan projeler ile birlikte anlaşma imzalanır ve o andan itibaren Avaza'da girişimci statüsünü kazanır.

TÜRKİYE – TÜRKMENİSTAN EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİ

Türkiye, 16 Aralık 1991'de Türkmenistan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülke oldu. Diplomatik ilişkiler, 29 Şubat 1992'de kuruldu. Siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkiler oldukça yoğun bir şekilde gelişti. Türkiye - Türkmenistan ekonomik ilişkileri 1992 yılında *Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir. DEİK 2010*

Ekonomik ve Ticari İşbirliğine Dair Anlaşma' kapsamında başlamıştır. Daha sonra yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması ile çifte vergilendirmeyi önleme konularında devam etmiştir. Türkiye, Türkmenistan'ın ilk 5 ticaret ortağı arasında yer almaktadır. Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ticaret hacmi 2007 yılında 735 milyon dolar iken, 2008 yılında 1 milyar doları geçmiş ve 2009 yılında 1.2 milyar dolara yükselerek ihracatımız rekor kırmıştır. 2010 yılında da ticaret hacmimiz yükselmeye devam etmiştir. 2011 hedefi ihracat hedefimiz 2 milyar dolardır.

Türkmenistan'ın toplam ithalatı içerisinde;

- demir ve çelik ürünlerinin % 13,95'i;
- elektrik ve elektrik teçhizatının %32,20'si;
- makinelerinin %8,52'si;
- plastik ve plastik mamullerinin %54,67'si;
- mobilya ve prefabrik yapılarının %45,36'sı;
- demir ve çeliğin %35,94'ü;
- tahta ve tahta ürünlerinin %37,17'si;
- alüminyum ve aliminim ürünlerinin %76,51'i;
- taş, çimento ve benzeri ürünlerinin %43,66'sı;
- boya ürünlerinin %64,40'ı;
- çeşitli kimyasal ürünlerinin %20,83'ü;
- halı ve diğer yer kaplama ürünlerinin %93,64'ü;

Türkiye'den karşılanmaktadır.

TÜRKİYE-TÜRKMENİSTAN SİYASİ İLİŞKİLERİ

Yönetim Şekli	Başkanlık Sistemi
Devlet Başkanı	Sayın Gurbangulu Berdimuhamedov
Başbakan	Türkmenistan'da Başbakanlık makamı bulunmamaktadır.
Dışişleri Bakanı	Raşid Meredov
Başkenti	Aşgabat
Yüzölçümü	488.100 km ²

Türkiye, 16 Aralık 1991 tarihinde Türkmenistan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülke olmuş ve 29 Şubat 1992 tarihinde iki ülke arasında diplomatik ilişkiler tesis edilmiştir.

Türkmenistan'la ticari, askeri, eğitim ve kültür alanlarında yoğun bir işbirliği mevcuttur. Bugüne kadar Türkmenistan ile 100'ün üzerinde anlaşma ve protokol imzalanmıştır.

İkili ilişkilerimiz son dönemde sıklıkla gerçekleştirilen üst düzey ziyaretlerle yeni bir ivme kazanmış bulunmaktadır.

Türkmenistan Avrasya coğrafyasında ekonomik ve siyasi ilişkilerimizin en yoğun olduğu ülkelerden biridir. Büyük potansiyele sahip ekonomik ve ticari ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi için çaba sarfedilmektedir.

SON DÖNEMDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÜST DÜZEY ZİYARETLERİN KRONOLOJİSİ

Türkiye'den Türkmenistan'a

Ziyaret Eden	Tarih
Başbakan Sn. Recep Tayyip Erdoğan	23-24 Aralık 2006
Başbakan Sn. Recep Tayyip Erdoğan	14 Şubat 2007
T.C.Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül	5-7 Aralık 2007
Başbakan Sn. Recep Tayyip Erdoğan	3-4 Ekim 2008
T.C Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül	28-29 Kasım 2008
T.C. Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül	10 – 12 Kasım 2010
.C. Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül ve Sn. Zafer Çağlayan	30 Mayıs 2011
Sn. Zafer Çağlayan	30 – 31 Ocak 2012

Türkmenistan'dan Türkiye'ye

Ziyaret Eden	Tarih
Devlet Başkanı Sn. Gurbangulu Berdimuhamedov	24-25 Mart 2008
Devlet Başkan Yardımcısı Sn. Hocamuhammed Muhammedov	29-30 Nisan 2008
Devlet Başkanı Sn. Gurbangulu Berdimuhamedov	27-28 Ağustos 2009
Devlet Başkanı SN. Gurbangulu Berdimuhamedov	16 Eylül 2010
Devlet Başkan Yardımcısı Sn. Tuvakmammed Caparov	23 Aralık 2010
Türkmenistan Devlet Başkanı Sn. Gurbanguli Berdimuhammedov	28 Şubat 1 Mart 2012

MUHTAMEL YATIRIM VE TİCARET ALANLARI

Türkmenistan, halen tümünü ya da bir bölümünü ithalat ile sağladığı şeker, süt, et, deri, tavuk ürünleri, un, tütün mamulleri, tekstil ürünleri, makine halıları, giyim eşyaları, manto ve ayakkabıyı iç piyasadan karşılamak için bunlarla ilgili sanayiye geliştirmek durumunda olduğundan, bu alanlar ülkenin önemli yatırım alanları olarak göze çarpmaktadır. Özellikle pamuklu, yünlü ve ipekli dokuma sanayiye ile çeşitli gıda sanayileri, geliştirilme imkanlarına sahiptir. Ayrıca tarımsal ürünlerin işlenmesi, organik tarım ve pazarlanmasına yardımcı olan makinelerle, plastik, metal, cam vb. gibi ambalaj sanayilerinde çok ciddi potansiyel mevcuttur.

Ülkede market zincirleri henüz yoktur. Yiyecek içecek satışları, genellikle geleneksel açık pazarlarda yapılmaktadır. Ticari hakları koruyan yasalar henüz yerleşmemiş olduğundan, dünya markalarından kendi isimleri ile Türkmenistan'da mevcut değildirler. Sadece bazı mağazalarda “bavul ticareti” şeklinde getirilen ürünler bulunabilmektedir. Bu durum Türk markaları için çok geçerli bir sav değildir çünkü Türk sermayesi ile kurulan alışveriş merkezlerinde söz konusu markaları kendilerine saygın bir yer edinmiştir.

Bu çerçevede, ikili ticaretimizde ihracatımız açısından potansiyel arz eden ürünler ;

- Enerji (doğalgaz, petrol)
- Eczacılık ürünleri,
- Elektrikli ve elektronik ev cihazları,
- İlaç ve tıbbî sarf ve malzemesi,
- Çimento ve inşaat malzemeleri (sıhhi malzeme dahil),
- IT / ICT
- Tütün ve sigara,
- Tarım
- Turunçgiller (taze/kurutulmuş/konserve halde),
- Bira ve malt sanayii ürünleri,

- Sabun & deterjanlar ve diğer temizlik kozmetik ürünler,
- Çelik kapılar, kapı tokmakları ve diğer ev dekorasyon gereçleri olarak sıralanabilir.

Türkmenistan'da doğalgazın yanı sıra, ülkedeki petrol rezervleri de küçümsemeyecek boyuttadır. 2006 yılında Türkmenistan'da yaklaşık 8,1 milyon ton petrol üretilmiştir. Türkmenistan Hükümeti henüz işletmeye açılmamış petrol ve doğalgaz yataklarının ekonomiyi kazandırılması için yabancı sermayeyi çekmeye çalışmaktadır.

Kayda değer mineral rezervlerine de sahip olan ülkede mineral gübre üreten 10 adet tesis bulunmaktadır. Ancak bu tesislerin çoğunun rehabilite edilmesi gerekmektedir.

Türkmenistan dünyanın bilinen dördüncü büyük doğalgaz rezervine sahip ülkesi olmasından dolayı, doğalgaz boru hatlarına ilişkin inşaatlar Hükümetin öncelikli projeleri arasındadır.

Ülkede bir çoğu planlama aşamasında olan pek çok altyapı yatırımı başlamıştır. Aşkabat Belediyesi, Türkmenistan'ın başkentinin modern bir şehir yapılması için önemli projeler üzerinde çalışmaktadır.

Mevcut koşullarda yatırım yapılabilecek tarıma dayalı başlıca sanayi kolları arasında, sebze-meyve, tahıl, pamuk, yağlı tohumlar, diğer bitkiler, hayvansal ürünler işleme tesisleri ve girdi sağlayan endüstriler gelecek vaat etmektedir.

Tahılın pazarlanmasında depolama ve soğutma tesisleri ve işlenmesinde un fabrikaları, makarna tesisleri, işbirliği alanı olarak ele alınabilir. Ülkede arttırılması öngörülen çeltik ve mısır üretiminin boyutları göz önünde bulundurularak yeni çeltik fabrikalarının ve mısır işleyen nişasta-glikoz endüstrisinin kurulması da, yeni yatırım alanları olarak mütalaa edilebilir.

YIL İÇİNDE TÜRKMENİSTAN'DA AÇILAN FUARLAR

Türkmenistan'da fuar düzenleme konusunda Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası yetkilendirilmiştir. Türkmenistan'da düzenlenecek fuarlar güncel olarak Aşkabat'da bulunan Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası'nın www.cci.gov.tm/en/ adresinde yayınlanmaktadır. Bunun yanında Türk Meridyen Uluslararası Fuarçılık şirketi her yıl devlet destekli, yapı ve inşaat, oto, mobilya ve bu sene II. Türk İhraç Ürünleri Fuarlarını düzenleyecektir. Ayrıntılı bilgiye <http://www.meridyenfair.com/fuar1.asp?yil=2010> ulaşılabilir.

TÜRK FİRMALARININ TÜRKMENİSTAN'DAKİ FAALİYETLERİ HAKKINDA TEMEL BİLGİLER

Türkmenistan'ın Dış Politika Öncelikleri ve Daimi Tarafsızlık;

Türkmenistan'ın "daimi tarafsızlık" statüsüyle elde ettiği kazanımlar şu şekilde kısaca sıralanabilir:

1. "Daimi Tarafsızlık" statüsünün Türkmenistan'a sağladığı kazanımların en başında "güvenlik" ve "istikrar" gelmektedir.
2. Dolayısıyla ciddi manada bir silahlanmaya ihtiyaç duymamaktadır. Kaynaklarını ülkenin kalkınmasına yönlendirmiştir.
3. Yabancı yatırımların önemli ölçüde ülkeye akması sağlanmıştır.
4. İsteddiği zaman BM'ye üye ülkelerden ekonomik ve teknik yardım isteme hakkına sahip olmuştur.
5. Özellikle bu geçiş sürecinde ülkeye ve topluma bir öz güven kazandırmada önemli bir psikolojik katkı sağlamıştır.
6. Ülkeye bölgede ve dünyada önemli bir prestij ve saygınlık kazandırmıştır.

-
- Türkmenistan hükümeti yatırım ortamının iyileştirilmesi için çalışmalarda bulunmaktadır. Şu anda ülkedeki ekonomik faaliyetlerin yarısından fazlası devlet tarafından yönetilmektedir.
 - Türkmenistan hükümeti, halen ülkede iş yapmakta olan Türk firmaları ile iş hacminin geliştirilmesine önem vermektedir. Pazara yeni girmek isteyen Türk firmaları için ilk girişimler ve kuruluş çalışmaları çok kolay olmamaktadır. Resmi olmayan rakamlara göre Türkmenistan'da kayıtlı 400'ün üzerinde Türk firması olduğu, ancak bunlardan ancak yarısının aktif olduğu söylenebilir.
 - Türkmenistan'da faaliyet gösteren Türk firmalarının diğer ülkelerde olduğu gibi en önemli sıkıntılarında biri finansman eksikliğidir. Türk girişimciler bazı hallerde kendileri finansman yaratabilmekte veya temin edebilmektedir. Ancak, bu kez yabancı kredi temininde Türkmen tarafından istenen kontr garantilerde sorun yaşanmaktadır. Ayrıca, Türk Eximbank'ın ülke riski sigortası sağlamaması da güçlük yaratmaktadır. Türk firmaları, Türk Eximbank'ın finansman desteğine ve uluslararası finansman bulunabilmesi için ülke sigortasının sağlanmasına ihtiyaç duymaktadır. Son yıllarda Türk Eximbank Türkmenistan için kredi açmamaktadır.
 - Türkmenistan'da borç, iflas, teminat, kefil ve ipotek gibi hususlarda yeni düzenlemelere ihtiyaç vardır ve gelişmiş bir bankacılık sisteminin bulunmaması nedeniyle akreditasyon mekanizmalarının ve muhabir banka ilişkilerinin iyi çalışmaması sorun yaratmaktadır. Türk bankalarının teminat mektuplarının da kabul edilmemesi sıkıntılara neden olmaktadır.
 - Küresel ekonomik krizle beraber Türkmenistan'da doğalgaz ihracatında yaşanan sorunlar Türkmenistan'daki finansman imkanlarını olumsuz etkilemiştir. Bu nedenle, Türk şirketlerinin 2008 sonu 2009 yılında Türkmenistan'da karşılaştığı en büyük güçlük istihkakların ve hakedişlerin geciktirilmesidir.
 - Vize konusunda sıkıntılar mevcuttur yakın dönemde de vize alımında kolaylıkların sağlanması beklenmemektedir. Türkmenistan sadece Türkiye'ye değil bütün dünya ülkelerine vize uygulamaktadır.

- Şirket tescillerinin 3 ay gibi uzun sürelerde yapılıyor olması gibi bürokratik engeller yine girişimcilerimizin yaşadığı zorluklar arasındadır.
- Taşımacılık alanında, gerek geçiş ülkelerinden kaynaklanan, gerekse Türkmenistan'da uygulanan geçiş ücretlerinin yüksekliği, kambiyo kısıtlamaları, Türkmenistan mevzuatındaki Ticaret Kanunu ve mahkemesi olmaması gibi eksiklikler, bankacılık sisteminin yetersiz olması nedeniyle para transferinde yaşanan güçlükler, gümrük işlemlerinin uzun sürmesi ve gümrük tarifelerinin yüksek oluşu, Türkmenistan'a ihracatımızda karşılaşılan temel sorunları oluşturmaktadır.
- 1996 yılından itibaren Avrupa Birliği uygulamaları paralelinde Türkmenistan'a kategori 1 (pamuk ipliği) için uygulanan gözetim uygulaması, 1 Şubat 2009 tarihinden itibaren kaldırılmış ve Türkmenistan ek mali yükümlülük uygulanacak ülkeler arasına alınmıştır.
- Müteahhitlik firmalarımızın Türkmenistan'da gerçekleştirdikleri taahhüt işleri için Türkmenistan'dan alınması zorunlu inşaat malzemelerinin resmi fiyatlarının yabancılar için daha yüksek olduğu gözlenmektedir.
- Türkmenistan Hükümeti ile yapılan kontratlarda hakem mahkeme olarak üçüncü bir ülkenin mahkemesi yazılırken son 1 yıllık dönemde sadece Türkmen mahkemeleri hakem mahkeme olarak yazılmakta ve bu uygulama sadece aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bazı ülke firmaları için geçerli olmaktadır. Türkmen mahkemelerinin uluslararası akreditasyonunun olmaması da ayrıca bir sorun teşkil etmektedir.
- Bakü -Türkmenbaşı Ro-Ro Güzergâhı, özellikle Azerbaycan geçişinde yaşanan güçlükler nedeniyle, etkin kullanılamamaktadır. Türk araçları Bakü Limanı'nda 10 gün beklemek zorunda kalmakta, maliyetler İran güzergâhının da üzerine çıkmaktadır. Bu durum İran güzergâhının alternatifsiz kalmasına neden olmaktadır.

TÜRKİYE İLE TÜRKMENİSTAN ARASINDA İMZALANAN TİCARİ VE EKONOMİK NİTELİKLİ ANLAŞMALAR

ANLAŞMA ADI	İMZA TARİHİ
Türkiye ile Türkmenistan Arasında Ekonomik ve Ticari İşbirliğine Dair Anlaşma	3 Aralık 1991
Türkiye ile Türkmenistan Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	2 Mayıs 1992
Türkiye ile Türkmenistan Arasında Karma Ekonomik Komisyon Kurulmasına Dair Anlaşma	17 Ağustos 1995
Türkiye ile Türkmenistan Arasında Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	17 Ağustos 1995
Ekonomik İşbirliğine Dair Hükümetlerarası Türk-Türkmen Komisyonu Hakkında Anlaşma	6 Aralık 2007
Ticari ve Ekonomik İşbirliğine Dair Anlaşma	24 Mart 2008
Türk-Türkmen Hükümetlerarası Ekonomik Komisyon Birinci Toplantısı Protokolü	30 Nisan 2008
Türk-Türkmen Hükümetlerarası Ekonomik Komisyon II. Toplantısı	21-23 Mayıs 2009
Türk-Türkmen Hükümetlerarası Ekonomik Komisyon III.	27 Temmuz 2010

DEİK / Türk - Türkmen İş Konseyi

Türkiye Türkmenistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik II. Dönem Toplantısı sırasında Türk – Türkmen İş Konseyi'nin karşı kanadı Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası ile işbirliğine dair protokol imzalanmış ve I. Türk – Türkmen İş Konseyi Toplantısı 100'a yakın Türk firmasının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Türk – Türkmen İş Konseyi

Türk Tarafı Başkanı: Sefa GÖMDENİZ

Firma ve Ünvanı: Burç Grup, Başkan

Türkmen Tarafı Başkanı: Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası Palvan TAGANOV, Başkan

Türk – Türkmen İş Konseyi: Adem KULA

Tel: 0212 339 50 93, Faks: 0212 270 37 84, e-posta: akula@deik.org.tr

Türk -Türkmen İş Konseyi, Türk firmalarının taahhüt, inşaat, tekstil, gıda, tarım, enerji olmak üzere imalat sanayinde etkin olduğu Türkmenistan'da öncelikli olarak Türkmen tarafının güçlendirilmesi, Türkiye'nin KOBİ işletmeler tecrübesinin Türkmenistan'a aktarılması ve Türk KOBİ'lerinin Türkmenistan'a yönlendirilmesi hedefleri çerçevesinde çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bunun dışında, Türkmenistan'ın Türkiye'deki tanıtımının yapılması ve sahip olduğu potansiyelin Türk girişimcilerine aktarılması, Türkiye Türkmenistan ilişkilerinin geliştirilmesi için yalnızca inşaat ve enerji konusuna odaklanmanın yeterli olmadığına, ikili ilişkilerin ancak tüm alanlar üzerinde yoğunlaşıldığında tam anlamıyla geliştirilebileceğine inanmaktadır.

Turizm alanında Türk - Türkmen İş Konseyinin girişimleriyle, TURSAB, TYD ile birlikte, DTM koordinasyonunda Avaza Turizm Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Türkmenistan Avaza Milli Turizm Bölgesine yönelik İş Konseyimiz gelecek dönemde faaliyetlerini hızlandıracaktır. Bunun yanında THY'nin Ankara – Aşkabat seferlerine başlanması amacıyla Türkiye ve Türkmenistan'ın ilgili Bakanlık ve Kurumlarıyla çeşitli görüşmeler yapılmıştır. Yakın bir dönemde söz konusu çalışmaların sonuçlarının alınması beklenmektedir.

Bunun yanında, ülkelerimiz arasında ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla Türkmenistan Ticaret ve Dış Ekonomik İlişkiler Bakanlığı'nın İstanbul'da bir "Türkmen Ticaret Evi" açılması konusundaki talepleri konusunda İş Konseyimiz çalışmalarını devam ettirmektedir. İstanbul'da bir "Türkmenistan Ticaret Evi"nin açılmasının Türkmenistan ile olan ticari, ekonomik ve kültürel ilişkilerimizi güçlendirerek ileri bir seviyeye taşıyacağını düşünen İş Konseyimiz, söz konusu Ticaret Evinde satış faaliyetlerinin gerçekleşmesinin düşünüldüğü ve tanıtım amacının dışında ticari faaliyetlerde bulunulacağı gerekçesiyle konunun daha kapsamlı incelenmesinin gerektiğini düşünmektedir. 2010 yılında Türk – Türkmen İş Konseyi olarak, Türkiye'nin ticaret ve sanayisinde öncü illerimizdeki sanayicileri ve KOBİ'lerimize Türkmenistan'ı tanıtmak, ihtiyaçlarını belirleyip, çözüm önerileri sunabilmek ve onlara Türkmenistan ekonomisi ile ticaretindeki gelişmeler çerçevesinde bir strateji sunup, Türkmenistan ve bölge ülkelerine entegrasyonlarını sağlayabilmek amacıyla "DEİK Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları" isimli toplantılar serileri düzenlenmiştir. İlkinin Kocaeli Sanayi Odasında, ikincisini İstanbul Sanayi Odasında ve 27 Temmuz 2010 tarihinde Türkiye Türkmenistan HEK III. Dönem Toplantısı vesilesiyle Ankara Sanayi Odasında, 23 Kasım 2010 tarihinde Ege Bölgesi Sanayi Odası işbirliğinde Türkmenistan'da Yatırım ve İş Fırsatları Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarımıza 600'ü aşkın işadamımız katılmış ve

Türkmenistan hakkında bilgilendirilmiştir. Söz konusu Türkmenistan'ı tanıtım toplantılarına, İzmir, Antalya, Kayseri ve Gaziantep illerimizde 2011 yılında devam edilecektir.

İş Konseyimiz Türkmenistan'da Organize Sanayi Bölgeleri'nin kurulması amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu çalışmalarımız arasında Ankara OSB, Manisa OSB, Antalya OSB ve İzmir Serbest Bölgesi'ne Türkmen yetkililer davet edilmiş ve bilgi paylaşımı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2009 yılında DTM OSB uzmanları Türkmenistan'da İş Konseyi Toplantılarımız sırasında Türkmen makamları bilgilendirmişlerdir.

Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları dışında, İş Konseyimiz Türkmenistan ve Orta Asya'da özel sektörün geliştirilmesi ve Türk girişimcilerinin bölge ülkelerinde faaliyet gösteren uluslararası kuruluşların kaynaklarından daha aktif bir şekilde faydalanması amacıyla Türk – Türkmen İş Konseyi İslam Kalkınma Bankası ve EBRD ile Türkmenistan & Orta Asya ülkelerinde özel sektörün geliştirilmesi "Projelerin Finansmanı" toplantıları gerçekleştirmiştir. 2008 – 2010 İş Konseyi Başkanlığı döneminde Eylül 2010 tarihi itibarıyla 32 etkinli gerçekleştirilmiştir. 2010 yılı içerisinde 14 etkinlik gerçekleştirilerek DEİK'in İş Konseyleri içinde en çok etkinlik gerçekleştiren Konseylerinden biri olmuştur. Söz konusu dönemde 31 toplantıya 1000'den fazla işadamız katılım sağlamıştır. II. İş Konseyi Ortak Toplantısı, Sn. Zafer Çağlayan'ın teşrifleriyle 30 Ağustos 2010 tarihinde Aşkabat'da işadamlarımızın katılımıyla gerçekleştirilmiş ve Türkmen Türk İş Konseyi'nin Yürütme Kurulu üyeleri belirlenmiştir.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM ETKİNLİKLERİMİZ

SON DÖNEMDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ETKİNLİKLER VE ÖZET RAPORLARI

TÜRK TÜRKMEN İŞ KONSEYİ

İş Konseyi Tanıtım

Türkiye Türkmenistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik II. Dönem Toplantısı sırasında Türk – Türkmen İş Konseyi'nin karşı kanadı Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası ile işbirliğine dair protokol imzalanmış ve I. Türk – Türkmen İş Konseyi Toplantısı 100'a yakın Türk finansının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Türk -Türkmen İş Konseyi, Türk firmalarının taahhüt, inşaat, tekstil, gıda, tarım, enerji olmak üzere imalat sanayinde etkin olduğu Türkmenistan'da öncelikli olarak Türkmen tarafının güçlendirilmesi, Türkiye'nin KOBİ işletmeler tecrübesinin Türkmenistan'a aktarılması ve Türk KOBİ'lerinin Türkmenistan'a yönlendirilmesi

Türk– Türkmen İş Konseyi

Türk Türkmen İş Konseyi Başkanı: Sefa GÖMDENİZ

Firma ve Ünvanı: Burç Grup, Başkan

Türk – Türkmen İş Konseyi: Adem KULA

Tel: +90 212 339 50 93, Faks:+90 0212 270 37 84, e-posta:

akula@deik.org.tr www.deik.org.tr

Türkmen- Türk İş Konseyi

Türkmen Tarafı Başkanı: Palvan TAGANOV,

Ünvanı: Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası, Başkan

Tel: +993 12 94-03-46, Faks: +993 12 94-23-52, e-posta:

mission@cci.gov.tm www.cci.gov.tm

hedefleri çerçevesinde çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bunun dışında, Türkmenistan'ın Türkiye'deki tanıtımının yapılması ve sahip olduğu potansiyelin Türk girişimcilerine aktarılması, Türkiye Türkmenistan ilişkilerinin geliştirilmesi için yalnızca inşaat konusuna odaklanmanın yeterli olmadığına, ikili ilişkilerin ancak tüm alanlar üzerinde yoğunlaştığında tam anlamıyla geliştirilebileceğine inanmaktadır.

Turizm alanında Türk - Türkmen İş Konseyinin girişimleriyle, TURSAB, TYD ile birlikte, Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda Avaza Turizm Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Türkmenistan Avaza Milli Turizm Bölgesine yönelik İş Konseyimiz gelecek dönemde faaliyetlerini hızlandıracaktır.

TÜRK TÜRKMEN İŞ KONSEYİ YÜRÜTME KURULUNUN 05/10/2011 TARİHİ KARARI İLE TÜRKMENİSTAN DEVLET BAŞKANI EKSELANSLARI SAYIN GURBANGULİ BERDİMUHAMMEDOV'A "20. YIL BÜYÜK KALKINMA ÖDÜLÜ" VERİLMİŞTİR. SÖZ KONUSU ÖDÜLÜ T.C. EKONOMİ BAKANI SN. ZAFER ÇAĞLAYAN TÜRKMENİSTAN'IN BAĞIMSIZLIĞININ 20. YILI MÜNASEBETİYLE 27 EKİM 2011 TARİHİNDE DEVLET BAŞKANINA TAKTİM ETMİŞTİR.

ACIKLAMA: "Zat-ı Alilerinin liderliği döneminde her alanda çeşitli reform ve büyük projeler gerçekleştirilerek, Türkmen halkının kültür, ilim, refah ve yaşam seviyesi rekor hızla üst seviyelere ulaşmıştır. Söz konusu projelerin önemli bir bölümünün, Zati- Alilerinin buyrukları doğrultusunda Türk firmaları tarafından yerine getirilmesi Türkiye için gurur kaynağı oluşturmaktadır. 20. bağımsızlık yılını kutlayan Türkmenistan, Türk firmalarının taahhüt işleri için yaptığı ülkeler arasında dünyada birinci sıraya yerleşmiştir. Bu durumu değerlendiren DEİK- Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu bünyesinde faaliyet gösteren Türk Türkmen İş Konseyi, 05/10/2011 tarih ve TUR/2011 - 1701 sayılı kararı ile, Türkmenistan Devlet Başkanı Sayın Gurbanguli Berdimuhamedov'a, "20. Yıl Büyük Kalkınma Ödülü" vermeyi kararlaştırmıştır. Yüksek derecedeki bu ödül DEİK tarafından ilk defa verilmektedir. Türk firmalarına göstermiş bulunduğunuz yakın alaka ve

güvenceden dolayı şükranlarımızı bildiririz. Türkmenistan'ın bağımsızlığının 20. yıldönümü vesilesiyle, Zat-ı Alilerine uzun ömür, sağlık ve esenlik temennilerimizi yineleriz.”

Etkinlikler ve Çalışmalar

Türk – Türkmen İş Konseyi, Türkiye'nin ticaret ve sanayisinde öncü illerimizdeki sanayicileri ve KOBİ'lerimize Türkmenistan'ı tanıtmak, ihtiyaçlarını belirleyip, çözüm önerileri sunabilmek ve onlara Türkmenistan ekonomisi ile ticaretindeki gelişmeler çerçevesinde bir strateji sunup, Türkmenistan'a entegrasyonlarını sağlayabilmek amacıyla “DEİK Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları / Türkmenistan'da Yatırım ve İşbirliği Fırsatları Toplantıları” isimli toplantılar serileri düzenlenmektedir. İlkinin Kocaeli Sanayi Odasında, ikincisini İstanbul Sanayi Odasında Türkiye - Türkmenistan HEK III. Dönem Toplantısı sırasında Ankara Sanayi Odasında, 23 Kasım 2010 tarihinde, Ege Bölgesi Sanayi Odasında, 23 – 24 Şubat 2011 tarihinde Bursa Ticaret ve Sanayi Odasında ve 3 - 4 Mayıs 2011 Kayseri Sanayi Odası ve 20 – 21 Aralık 2011 tarihlerinde Sayın Bakanımız Zafer Çağlayan'ın katılımıyla Mersin Ticaret ve Sanayi Odası işbirliğinde Türkmenistan'da Yatırım ve İş Fırsatları Toplantılarını gerçekleştirmiştir. Söz konusu toplantılarımıza bugüne kadar 1500'i aşkın işadamımız katılmış ve Türkmenistan hakkında bilgilendirilmiştir. Türkmenistan'ı tanıtım toplantıları gelecek dönemde Gaziantep ve Adana illerimizde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Söz konusu Bilgilendirme Toplantılarının yanında, Türk-Türkmen İş Konseyi Türkmenistan'da Organize Sanayi Bölgeleri'nin kurulması amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu çalışmalarımız arasında Ankara Organize Sanayi Bölgesi (OSB), Manisa OSB, Antalya OSB, Kayseri OSB ve İzmir Serbest Bölgesi'ne Türkmen yetkililer davet edilmiş ve bilgi paylaşımı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Ekonomi Bakanlığı ve OSB uzmanları, Toplantılarımız sırasında Türkmen makamları bilgilendirmişlerdir. Toplantılarla eş zamanlı olarak bölgenin önde gelen ve Türkmenistan'a ihracat gerçekleştiren firmalarımız, Türkmen yetkililerle tanıştırılmış ve firmalarının ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu etkinliklerin yanında, İş Konseyimiz Türkmenistan'da özel sektörün geliştirilmesi ve Türk girişimcilerinin bölge ülkelerinde faaliyet gösteren uluslararası kuruluşların kaynaklarından daha aktif bir şekilde faydalanması amacıyla Türk – Türkmen İş Konseyi, İslam Kalkınma Bankası ve EBRD ile Türkmenistan & Orta Asya ülkelerinde özel sektörün geliştirilmesi “Projelerin Finansmanı” toplantıları gerçekleştirmiştir.

2008 - 2011 İş Konseyi Başkanlığı döneminde 39 etkinli gerçekleştirilmiştir. 2010 yılı içerisinde 9'u Türkmenistan'da olmak üzere 15 etkinlik gerçekleştirerek DEİK'in İş Konseyleri içinde en çok etkinlik gerçekleştiren Konseylerinden biri olmuştur. Söz konusu dönemlerde 39 toplantıya 1000'den fazla işadamımız katılım sağlamıştır.

Türkmen – Türk II. İş Konseyi Ortak Toplantısı, Sn. Zafer Çağlayan'ın teşrifleriyle 30 Ağustos 2010 tarihinde Aşabat'da İş Konseyi Yürütme Kurulu üyelerimiz ve işadamlarımızın katılımıyla gerçekleştirilmiş; Türkmen - Türk İş Konseyi'nin Yürütme Kurulu üyeleri belirlenmiştir. III. İş Konseyi Ortak Toplantısı 2012 yılında Türkiye

Türkmenistan Hükümetlerarası Ekonomik Komisyonu IV. Dönem Toplantısı sırasında Aşkabat'ta gerçekleştirilecektir.

Türk – Türkmen İş Konseyi, Türkmenistan'da düzenlenen fuar - sergi ve konferanslara destek vermekte; Türkmenistan'daki etkinliklere, Türkiye'den firmalarımızın katılımı amacıyla çalışmalarda bulunmaktadır.

Türk – Türkmen İş Konseyi ayrıca, Türkiye'de okuyan başarılı Türkmen öğrencilere burs desteği sağlamakla kalmayıp, Türkiye'deki eğitimleri süresince staj imkanları yaratmaktadır.

İŞ KONSEYİ ETKİNLİKLERİ

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM ETKİNLİKLERİMİZ

GERÇEKLEŞTİRİLEN SON DÖNEM ETKİNLİKLERİ

1 Mart 2012, İstanbul

Türkmenistan Devlet Başkanı Sn Gurbanguli Berdimuhammedov ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül'ün Katılımıyla Türk – Türkmen İş Forumu

30 Ocak 2012, Aşkabat

Türkmenistan – Türkiye İş Forumu

30-31 Ocak 2012, Aşkabat

IV.Dönem Türkiye – Türkmenistan HEK Toplantısına Katılım

20 Aralık 2011, Mersin

Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları VII. Türkmenistan'da Yatırım Ortamı ve İş Fırsatları, Mersin Ticaret ve Sanayi Odası

14 – 16 Aralık 2011, Aşkabat

III. Türk İhraç Ürünleri Sergisi'ne Katılım ve İş Görüşmelerinin Organize Edilmesi

15 – 17 Kasım, Aşkabat

16. Petrol ve Gaz Konferansına Katılım

27 Ekim 2011, Aşkabat

Türkmenistan Devlet Başkanı Sn. Gurbanguli Berdimuhammedov'a İş Konseyi Tarafından Taktim Edilen “20. Yıl Ödülü”

3-5 Ekim 2011, Aşkabat

III. Türkmenistan Yatırım Forumuna Katılım ve Türkiye – Türkmenistan Sunumun Gerçekleştirilmesi

<u>4 Ekim 2011, Aşabat</u>	T.C. Aşabat Büyükelçiliği Himayelerinde, Birleşik Krallık Heyeti ve Türkmenistan'da Faaliyet Gösteren İşadamları ile Toplantı
<u>30 Mayıs 2011, Türkmenbaşı</u>	Cumhurbaşkanımızın Sn. Abdullah Gül Türkmenistan Ziyareti'ne Katılım,
<u>25 - 26 Mayıs 2011, Türkmenbaşı</u>	Türkmenistan Gaz Kongresine Katılım
<u>3- 4 Mayıs 2011, Kayseri</u>	Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları VI. Türkmenistan'da Yatırım Ortamı ve İş Fırsatları, Kayseri Sanayi Odası
<u>26 Mart 2011, İstanbul</u>	Sn. Zafer Çağlayan'ın Katılımıyla Türkmenistan'da Faaliyet Gösteren Türk Müteahhitlik Firmaları ile Toplantı
<u>23 – 24 Şubat 2011, Bursa</u>	Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları V. Türkmenistan'da Yatırım Ortamı ve İş Fırsatları, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
<u>26 – 28 Ocak 2011, Aşabat</u>	Aşabat Yapı ve İnşaat Malzemeleri Fuarı Kapsamında Türk İşadamları ve Türkmen Yetkililere Toplantı ve Anket Çalışması
<u>23 Aralık 2010, İstanbul</u>	TOBB – DEİK Başkanı Sn. M.Rifat Hisarcıkloğlu'nun Türkmenistan Devlet Başkan Yrd. T. Caparov ile Görüşmesi
<u>10 Aralık 2010, İstanbul</u>	Yeni Atanan T.C. Aşabat Büyükelçisi Sn. Şevki Mütevellioğlu ile Çalışma Yemeği ve Tanışma Toplantısı
<u>23 Kasım 2010, İzmir</u>	Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları IV. Türkmenistan'da Yatırım Ortamı ve İş Fırsatları, Ege Bölgesi Sanayi Odası
<u>11 – 12 Kasım 2010, Türkmenbaşı</u>	Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün Türkmenistan Temasları ve Türk İşadamları ile Toplantı
<u>17 – 19 Ekim 2010, Aşabat</u>	II. Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu ve DEİK Türk Türkmen İş Konseyi Sunumu & İşadamları Temasları
<u>25 Eylül 2010, İstanbul</u>	ASİAD Genel Kurulu Vesilesiyle Devlet Bakanı Sn. Zafer Çağlayan ile Toplantı
<u>16 Eylül 2010, İstanbul</u>	Türkmenistan'da Faaliyet Gösteren Türk Müteahhit Firmalarının Bakanlar Kurulu Başkan Yrd. Sn. Deryageldi Orazow ile Görüşmesi

<u>30 Ağustos 2010, Aşkabat</u>	Türkmenistan'da Türk İhraç Ürünleri Fuarı Kapsamında Türk – Türkmen İş Konseyi Ortak Toplantısı
<u>27 Temmuz 2010, Ankara</u>	T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sn. Taner Yıldız, Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Sn.Hocamuhammed Muhammedov'un Katılımı ile Türk – Türkmen İş Forumu(Bilgilendirme Toplantısı III)
<u>24 Haziran 2010, İstanbul</u>	Türkmenistan Bilgilendirme ve EBRD ile Projelerin Finansmanı Toplantısı – II İstanbul Sanayi Odası
<u>18 Mayıs 2010, Kocaeli</u>	Türkmenistan Bilgilendirme Toplantıları – I Kocaeli Sanayi Odası
<u>3- 7 Mayıs 2010 Aşkabat</u>	Türkmenistan Birleşmiş Milletler Çalıştayında İş Konseyi Başkanının “Türkiye'nin OSB Tecrübeleri” Hk Sunumu
<u>16 Nisan 2010 Aşkabat</u>	Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Sn. Zafer Çağlayan'ın Türkmenistan Ziyaretine Refakat ve İş Konseyi Temasları
<u>29 Mart 2010, İstanbul</u>	Türkmenistan İstanbul Başkonsolosu Sn. Orazmuhammed Çaryew ve Kültür A.Ş Genel Müdürü ile Çalışma Yemeği & Yürütme Kurulu Toplantısı
<u>25 Şubat 2010, İstanbul</u> ile Türkmenistan	İslam Kalkınma Bankası İşbirliği ve Orta Asya'da Projelerin
Finansmanı Toplantısı	
<u>01- 02 Şubat 2010, Abu – Dhabi</u>	Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'na Katılım ve Türkmenistan Müteahhitlik Sunumu
<u>15 – 17 Ekim 2009, Aşkabat</u>	I.Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'na Katılım ve İş Konseyi Başkanı'nın Sunumu, DEİK Temasları
<u>1- 4 Eylül 2009, Aşkabat</u>	Devlet Bakanı Sayın Zafer Çağlayan'ın Türkmenistan Ziyareti Vesilesiyle Türk İhraç Malları Fuarına Katılım ve DEİK Temasları
<u>27- 28 Ağustos 2009, Antalya</u>	Türkmenistan Devlet Başkanı Sn. Berdimuhammedov'un Gayr-i Resmi Ziyareti, Turizm Bilgilendirme Toplantısı
<u>20 – 22 Mayıs 2009, Aşkabat</u>	Türk Türkmen İş Konseyinin Karşı Kanadının Kurulması, Türk Türkmen İş Konseyi Ortak Toplantısı HEK II. Katılım

<u>27- 28 Kasım 2008, Türkmenbaşı</u>	Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün Türk İşadamlarıyla Türkmenistan'da Toplantısı
<u>3- 5 Ekim 2008, Aşgabat</u>	Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Türkmenistan ziyaretleri kapsamında Türk - Türkmen İşadamları Forumu
<u>1 Mayıs 2008, İstanbul</u>	İstanbul Yeni Atanan T.C. Aşgabat Büyükelçisi Sn. Hüseyin Avni Bıçaklı ile Tanışma Toplantısı
<u>29-30 Nisan 2008, Ankara</u>	Türkiye-Türkmenistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyon (KEK) I. Dönem Toplantısına Katılım
<u>13-14 Şubat 2008, Aşgabat</u>	Türk-Türkmen İş Konseyi Başkanının
Türkmenistan	Uluslararası Tekstil ve Halıcılık Fuarı ve Türkmenistan Devlet Başkanı Berdimuhammedov'un Göreve Başlamasının 1. Yıl Dönümü Kutlamalarına Katılım Amaçlı Türkmenistan Ziyareti
<u>9 Ocak 2008, İstanbul</u>	Türkmenistan İstanbul Başkonsolosu Annamamed Mamedov ile Çalışma Yemeği
<u>5-7 Aralık 2007, Aşgabat</u>	T.C. Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün Türkmenistan Ziyaretine Katılım
<u>6 Aralık 2007, Aşgabat</u>	T.C. Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün Türkmenistan Ziyareti Vesilesiyle Türk-Türkmen İş Forumu
<u>27 – 31 Ekim 2007, Aşgabat</u>	DEİK Türk-Türkmen İş Konseyi'nin Türkmenistan Bağımsızlık Bayramına Katılım Amaçlı Türkmenistan Ziyareti
13 Eylül 2007, İstanbul	Türkmenistan'ın İstanbul Başkonsolosu Annamamed Mamedov'la Görüşme
26 Temmuz 2007, İstanbul	Türkmenistan Başkonsolosu ile öğlen yemeği
13 Temmuz 2007, Ankara	Türkmenistan Büyükelçiliği ile görüşme
28 Nisan 2007, İstanbul	Türkmenistan Ticaret ve Tüketiciler Birlikleri Bakanlığı Heyeti ile Toplantı
15 Mayıs 2006, Ankara	Türkmenistan'ın Ankara Büyükelçisi ile Toplantı
27 Aralık 2004, İstanbul	T.C. Aşgabat Büyükelçiliği Görevine Yeni Atanan Hakkı Akil ile Tanışma Toplantısı
13 Nisan 2004, Ankara	Avrasya Büyükelçileri ve Avrasya İş Konseyleri Başkanları 2. Toplantısı

